

ročník II.

čtvrtek 5. května 2022

Jaro u Nové Vsi nad Popelkou

Milý čtenáři!

Smrákalo se, ale já si řekl, že do hospody půjdu přes les.

A v lese mne napadlo, že z té větší cesty sejdu zkratkou k Holubínku a pak ke hřišti.

Jenže zkratka se po chvíli ztratila v ostružině a já si svůj pošetilý nápad náležitě užil. A cestička z Holubínku nikde, ani to hřiště jsem nemohl zaměřit, byť je lemováno vzrostlými topoly.

Zato jsem našel nějaké nové domy a kolem nich samozřejmě nové ploty.

A topoly pokáceli a vztyčili nějaké nové stromy.

Inu stárnu.

A městečko mládne? 😊

♦ Město Turnov zve na Májovou slavnost, která se odehraje **v neděli 8. května** od 14 hodin na náměstí Českého ráje v Turnově. Slavnost je součástí oslav 750 let od první písemné zmínky o Turnovu.

Májová slavnost, kterou město Turnov pořádá ve spolupráci s HZS Libereckého kraje, hasičskými sbory regionu a turnovskými organizacemi, se koná u příležitosti Dne vítězství, Dne matek a v neposlední řadě k svátku svatého Floriána, který je patronem hasičů.

Můžete se těšit na koncert místních kapel *Vanity*, *Waldovy Matušky* a *What The Funk*, historický hasičský útok a mnoho dalšího. Na náměstí bude k nahlédnutí hasičská technika, ale také stánky turnovských organizací nebo města Turnov. Zajištěn je program pro děti a také občerstvení.

Slavnostní odpoledne vyvrcholí v 17 hodin pietní vzpomínkou ve Skálově ulici. (Marcela Jandová, Turnov)

♦ Turnovský Majáles

Tradiční průvod masek městem, letos na téma Superhrdinové, se uskuteční **v úterý 10. května**. Průvod vyrazí od mostu v Palackého ulici a vyústí v letním kině, kde naváže odpolední kulturní a charitativní program. Proběhne také soutěž o nejpovedenější masky. Mezi hudebníky se představí turnovské mladé tváře, zahraje stará známá majálesová klasika Purnama a přivítáme divadelníka Rudu Hancvencla.

♦ Turnovští zastupitelé rozdělili peníze z kulturního fondu.

Pro rok 2022 byla vyčleněna 1,1 milionu korun, z minulého období zbylo 98.136 korun.

Zastupitelé rozhodli o poskytnutí dotace 31.000 Kč pro Muzeum Českého ráje na projekt 26. mezinárodní symposium současného šperku. 95.000 Kč na projekt Celoroční soubor výstav k výročí 750 let od první písemné zmínky o Turnovu a 35.000 Kč na projekt Edukativní programy a řemeslné dílny pro žáky, studenty a veřejnost.

150 tisíc dostane Spolek přátel Muzea Českého ráje na Staročeské řemeslnické trhy, 19 tisíc na Řezbářské symposium na Dlaskově statku a 43 tisíc na projekt Výtvarný salon – Moje město můj domov.

28 tisíc dostane spolek LS Na Židli na přípravu XXXII. Turnovského drahokamu a 15 tisíc na Prázdninové pohádkování, 55 tisíc Spolek přátel hudebního festivalu Dvořákův Turnov a Sychrov, 20 tisíc bylo schváleno pro uskupení Turnovanka na Taneční odpoledne a 45 tisíc získá Wisemusic na projekt FUNKIN`TURNOV, 110 tisíc bylo vyčleněno pro spolek Modrý kocour na Divadelní festival *Modrý kocour – Žlutomodrý kocour*, 59 tisíc je pro Turnovské divadelní studio na projekt *Jaroslav to spískal* (původní divadelní hra k 750. výročí Turnova), 33.500 Kč pro spolek Kulturturnov, po 50 tisících dostanou SUNDISK na Hudební festival Dolánky, AnarchiaA Music na TURN-OFF ROCK FEST OPEN AIR a Spolek IMUZA na Koncert k Vánocům.

S 30 tisíci může počítat POST BELLUM pro projekt Pamětníci Turnovska

vyprávějí, 20 tisíc má slíbeno Jizerka Semily na Swingové Vánoce v Turnově a Bára Suchá (Parlament mládeže města Turnova) na projekt Majáles 2022. Zastupitelstvo dále rozhodlo o poskytnutí dotace 17.000 Kč Spolku rodáků a přátel Turnova na Letní koncerty vážné hudby, 8 tisíc vyčlenilo pro spolek Kámoš Drámoš na projekt DIVADLO v DIVADLE II., 10 tisíc získá na svůj koncert a křest alba kapely Snap Call, 2.500 Kč uskupení Pěvecký sbor Antonín Dvořák, který připravuje Podzimní koncert, 2 tisíce půjdou do spolku Kolej-klub na projekt Mimořádná událost v turnovském depu.

10 tisíc bylo schváleno Spolku rodáků a přátel Turnova na vydání publikací *Náš Turnov* č. 64 a 65, 15 tisíc spolku Paměť Českého ráje a Podještědí na vydání publikací *Od Ještěda k Troskám*, 20 tisíc využije TJ Sokol Turnov na vydání publikace k 160. výročí založení Sokola, 15 tisíc ASA na vydání knihy *Životy druhých jsou víc než můj*, 25 tisíc půjde na vydání záslužné knihy *Pivovary Českého ráje* a 15 tisíc na nahrání a vydání alba kapely Snap Call.

Na podporu činnosti spolků byly prostředky rozděleny takto: 15.000 Spolek rodáků a přátel Turnova, Spolek IMUZA a Kámoš Drámoš, 12.000 Turnovská bohéma, 7.000 spolek Paměť Českého ráje a Podještědí, 6.000 Pěvecký sbor Antonín Dvořák, 10.000 Pekařova společnost Českého ráje a Společnost bloumající veřejnosti, 5.000 Snap Call (prostřednictvím Vojtěcha Kořínka) a VANITY.

♦ Kulturní tipy

Musica Fortuna: 750 tónů pro Turnov

středa 11. května, 19:30, Městské divadlo Turnov

Krvavé stránky historie: Bitva u Kresčaku

Čtvrtek 12. května, 18 h, hlavní budova Městské knihovny Ant. Marka

Poslední zastavení v cyklu Krvavé stránky historie je inspirováno bitvou u tzv. Kresčaku (Crécy), která se odehrála na konci srpna roku 1346. Neodehrála se na našem území, ale v poměrně vzdálené Francii. Pro české poměry však měla dalekosáhlé důsledky v nejrůznějších směrech, jelikož se jí zúčastnili hned dva čeští panovníci. K tomu všemu se přidával i význam vojenský. O tom všem si povyprávíme na této přednášce.

Jarní hudební podvečer: Maruška Špačková - Ouhrabková

Čtvrtek 12. května, 17 h, knihovna na vlakovém nádraží

O literatuře: Tomáš Halík

Pátek 13. května, 19 h, městské divadlo

Speciální zakončení dalšího ročníku O literatuře se bude tentokrát konat v turnovském divadle. Moderuje Petr Vizina, který si bude povídat jistě nejen o teologických otázkách s profesorem Tomášem Halíkem.

ROH: La traviata

Sobota 14. května, 19 h, kino Sféra

Záznam opery z Royal Opera House v Londýně.

Paříž 19. století je místem kontrastů – půvab a povrchnost, láska a chtíč, život

a smrt. Tato tradiční inscenace Sira Richarda Eyrea pro Královskou operu nedávno oslavila 25 let a nyní se ve velkém očekávání na pódium Royal Opera House vrací s operní hvězdou Pretty Yende v roli kurtizány Violetty. Ta zazpívá některé z Verdiho vůbec nejslavnějších árií, včetně radostné „Sempre libera“.

ROD KOTLERŮ
a jejich podíl na rozvoji turnovského
kamenářství a šperkařství
a
TURNOVSKÉ MOTIVY
výstava akvarelů Jirky Lodeho

GALERIE GRANÁT
Turnov, náměstí Českého ráje 4
25. DUBNA – 30. ZÁŘÍ

pondělí	10,00 - 12,30	13,00 – 17,00
úterý – pátek	9,00 - 12,30	13,00 – 17,00
sobota	9,00 - 12,00	

JE ÚCHVATNÁ

7. května, 19 hodin, sál radnice

Představení v podání *Spolku divadelních ochotníků z Tatobit*

Komedie o nejhorší zpěvačce na světě, která vás přesvědčí, že zpívat falešně je velké umění.

Skutečností inspirovaný příběh zpěvačky Florence Foster Jenkins, která věřila ve svůj úžasný soprán, přestože ve skutečnosti zpívala příšerně falešně... Byla celebritou se vším všudy a měla kariéru, kterou by jí leckterá operní diva mohla závidět. Byla výjimečná, přesněji řečeno výjimečně příšerná.

Doba trvání: 120 minut.

lomnice n/p

♦ Lomnice nad Popelkou měla v minulosti celou řadu přívlastků. Za všechny jmenujme jako příklad „textilní zbrojnice Čech“, „industriální velmoc Podkrkonoší“, „město sucharů a sladkostí“, „město sportu“, atp. Neproslavily ji však jen Lomnické suchary, stany, zemědělské stroje, kávomlýnky, ale také jiný zajímavý výrobní segment – varhany. Tomuto fenoménu je věnována netradiční tematická výstava nazvaná „*Josef Koblre – Varhanářská tradice v Lomnici nad Popelkou*“.

Činnost zmíněné firmy ještě nikdy nebyla v městském muzeu zmapována a prezentována, a tak až nyní dochází ke splacení tohoto dluhu.

Lomnice nad Popelkou je pojmem a rezonuje v myslích varhaníků, varhanářů a obdivovatelů královského hudebního nástroje jako takového. Děje se tak především v posledních desetiletích, kdy ve větší míře začíná být doceňováno pozdně romantické varhanářství. Do jeho vývoje významně zasáhla a v celkovém kontextu se zapsala i varhanářská manufaktura dynastie Kobrlových ze Staré Lomnice. Pro ilustraci – výrobce varhan tehdy bylo v Čechách přibližně patnáct, lomnická firma rozhodně patřila, pokud jde o kvalitu, do první třetiny. O její oblibě se ve svém místopise zmiňuje i historik Lomnicka J. J. Fučík. Doslovně píše: „*Kobrlého stroje vyznamenávaly se solidní stavbou, lahodným zvukem a – velikou lácí*“.

Jejím zakladatelem byl František Koblre (1820 – 1897), který byl varhanářským samoukem. Původně vyráběl flašiny, ale po požáru lomnického kostela v roce 1849 se angažoval v záchraně zbytků původních barokních varhan (dvě torza jsou i ve sbírkovém fondu muzea), což jej pravděpodobně inspirovalo k rozvoji varhanářské činnosti. Samostatné práce nejsou známy, existují však záznamy o jím provedených opravách (Nová Paka, Vítkovice v Krkonoších).

Na Františka Kobrlého navázal syn Josef Koblre starší (1851 – 1919), který

rozvinul manufakturní výrobu a dovedl ji na úroveň vysoko přesahující regionální rámec. Bez nadsázky jej lze označit za klíčového představitele lomnické varhanářské tradice. Vyučil se v otcově dílně, a když mu bylo 25 let, zažádal o varhanářskou licenci a dílnu od otce odkoupil. Ve stejném roce 1876 začal budovat vlastní závod, menší továrnu s parním pohonem strojů, v níž vyráběl veškeré součásti potřebné ke stavbě varhan. O rok později se žení s Barborou Fučíkovou z Dolní Lomnice. Rodinné štěstí však netrvalo dlouho a brzy ovdověl. V roce 1883 odjíždí tak do Německa, kde začal pracovat ve varhanářských dílnách v Geře a Drážďanech (*Gebrüder Jehmlich*), kde se lecčemu přiučil a po návratu zpět nabitě zkušenosti využil ve své firmě. Prosazoval moderní technologie (parní pohon dílenských strojů) a na značně nadstandartní řemeslnou a technickou úroveň dovedl výrobu kuželomechanických systémů (traktur a vzdušnic varhan), které jsou dodnes plně funkční a varhanám zajišťují vysoké zvukové kvality a pro hráče velmi pohodlnou

ovladatelnost. Ze dvou manželství měl dva syny – Josefa Koblíka ml. (1879 – 1916) a Miroslava (1888 – 1916), oba bohužel předčasně zahynuli během první světové války v roce 1916. První padl na frontě, druhý necelé dva měsíce předtím podlehl tuberkulóze. Otce tato tragédie zdrtila a brzy na to v roce 1919 zemřel. Symbolicky při práci – u zhotovování svých posledních varhan do kostela Proměnění Páně na Chlumu u Hradce Králové, dějiště závěrečné fáze Prusko – rakouské války 1866.

/ Na snímku je rodinný hrob v Lomnici

Ve varhanářské rodinné tradici pak pokračoval synovec Josefa Koblíka st., Rudolf Koblík, který se však jako varhanář příliš neprosadil.

V roce 1919 převzali dílnu jeho zaměstnanci Josef Ženatý a Josef Kunt, pod jejichž rukami se zrodil úplně poslední nástroj lomnické varhanářské dílny – v děkanském kostele v Sobotce. Ten již dnes neexistuje v původním stavu, ale jeho části ve větší míře využili varhanáři otec a syn Žloutkovi ze Zásady při stavbě současného koncertního nástroje. Za zmínku stojí skutečnost, že Josef Ženatý byl dědečkem houslisty světového formátu a rovněž lomnického rodáka Ivana Ženatého.

Z Koblíkovy rodového varhanářství vzešlo zhruba sto nástrojů, z nichž většina je dochována. Jak jednomanuálové pro hřbitovní kostely například v Novém

Bydžově, Bakově, Pasekách nad Jizerou nebo zámeckou kapli ve Smiřicích, tak i dvoumanuálové varhany v proboštském kostele v Litomyšli, v děkanském kostele v Chocni, ale také v kostele v Jenišovicích a Rokytnici nad Jizerou. Největšími varhanami, které lomnická dílna kdy postavila, je monumentální nástroj děkanského kostela sv. Vavřince ve Vysokém Mýtě. K dalším cenným a zvukově velmi vydařeným nástrojům vzešlých z lomnické dílny patří varhany kostelů v Hradci Králové – Kuklenách, Lomnici nad Popelkou, Pecce, Železnici, Kopidlně, Semilech nebo Světlé pod Ještědem.

Varhany v semilském kostele ss. Petra a Pavla mají svoji webovou stránku.

Foto Jiří Brádlér

Na tomto místě by ještě bylo dobré zmínit se o vůbec prvním samostatném opusu lomnických varhanářů – ve farním kostele v Březině u Mnichova Hradiště. Dnes je tato významná památka českého varhanářství bohužel ve stavu velmi tristním i díky poměrně řídkému využívání kostela. Napadení červotočem je alarmující a zatím je nabílední otázka, zda je záchrana těchto mechanických varhánek ještě se zásuvkovou (!) vzdušnicí v současných podmínkách a poměrech reálnou.

Snad by se ještě krátce slušelo pokusit se vysvětlit, proč lomnická varhanářská tradice téměř upadla v zapomnění a proč byla dosud tak málo všeobecně zmiňována. Z hledisek památkových totiž bývají postupně doceňovány artefakty vzniklé už před delším časem, např. v baroku. Co je novější, bývá často považováno za méně hodnotné... U varhan se navíc přidává skutečnost, že romantické a pozdně romantické varhanářství a jeho zvukový ideál a vkus nebyly dlouho pochopeny a velmi často i samotnými varhaníky přijímány. V některé literatuře se o tomto období dokonce dočítáme jako o období „úpadku“. Dnes je však již doba jiná a názory na nepominutelnou kapitolu vývoje varhanního umění nejen

u nás, ale v Evropě vůbec, jsou postupně přehodnocovány. I díky tomu si stále více uvědomujeme veliký význam varhanářů z Lomnice.

Určitým paradoxem je, že samotný objekt bývalé Kobrleho dílny, jenž se dlouhodobě nacházel ve velmi neutěšeném stavu, byl nedávno kompletně zbořen a místo zplanýrováno. Zbyla jenom smaltovaná cedulka s domovním číslem 814, nalezená v hromadě sutí. Nyní je z piety uložena v muzejním depozitáři...

Výstavu, která připomene opomíjenou, přesto významnou průmyslnickou rodinu Kobrlových, jež výrazně přispěla k věhlasu města, si můžete prohlédnout v lomnickém muzeu až do 26. června 2022. (MMG Lomnice n/P)

♦ SLAVNOST VÍNA 2022

Sobota 7. 5. od 14:00 do 21:00 hodin, zámek

Akce pro všechny milovníky dobrého moravského vína.

Ještě lepší moravskou atmosféru, spoluvytvářejí moravští vinaři a cimbálová muzika.

Předprodej vstupenek byl už zahájen, jediným místem prodeje je Turistické informační centrum na Husově náměstí.

♦ TANGO

7. května, 19:30, AION v Krbu, Lomnice n/P

◆ **TheTapTap**
načerno
od 12. května

The Tap Tap načerno

Turné černého humoru

Douša • Fefík • Hrdý • Koštýř • Rakus • Setík • Vrána

KDY A KDE

12. 5. - 19. 6. 2022

ZÁMECKÁ GALERIE LOMNICE NAD POPELKOU

Smysl pro černý humor je specificky česká vlastnost a prochází napříč celou naší společností. Zasmějte se společně s námi vtipům o lidech s hendikepem a zeptejte se na cokoli, co Vás o nás zajímá. Všechny vybrané vtipy prošly tvrdou cenzurou členů kapely The Tap Tap – nejtemnější odstín černé legrace je tedy opravdu spolehlivě zaručen.

V Lomnici minulý pátek otevřeli pivovarskou zahrádku – a naše fotografické sdružení *Ohrožení druhové*, tou dobou v Lomnici na jarním výletě nemohlo chybět. Zájem o lomnické pivo byl značný, byť nejtepleji nebylo...

Musela se nad Lomnicí před časem strhnout opravdu pořádná bouře. Takové komplikace jsme na cestě k můstkům nečekali...

A já jsem nečekal, že najdu tolik odvahy a na 28 metrů vysoký můstek vylezu – a ještě pořídím tenhle pro mne naprosto šílený obrázek.

Na Můstkách jsme se moc dobře najedli, stejně jako v Ploužnici. Zelňačka, lokše, masové koule, vše moc dobré, k tomu lomnická 12°. Inu, mňam...

♦ **VESELÁ** – Dostal jsem od Fanouše pozvánku na křest knihy o řídicím učiteli místní školy panu Karlu Hlaváčkovi, který se měl původně uskutečnit v březnu.

Obec Veselá a PhDr. Boris Hlaváček

si Vás dovolují pozvat

**v sobotu 7. května 2022
od 15.00 hodin do školy ve Veselé**

na křest knihy

„Životy druhých jsou víc než můj“

o činnosti veselského řídicího učitele
Karla Hlaváčka a jeho ženy Hany
v odboji za 2. světové války.

Na co se můžete těšit:

- ✓ beseda o vzniku knihy
- ✓ ukázky přečte herec Tomáš Töpfer
- ✓ křest s kmotry Hanou Šimonovou a Tomášem Töpferem
- ✓ autogramiáda
- ✓ pro zájemce prohlídka školy včetně falešné místnosti, ve které Hlaváčkovi skrývali mimo jiné i Vladimíra Krajínu, jednoho z hlavních představitelů domácího nekomunistického odboje

Na místě bude možno zakoupit knihu za zvýhodněnou cenu.

Alko i nealko nápoje zajistí pivovar Rohozec.

semily

◆ DAKAR V SEMILECH

10. 5. 2022, 19 h, KC Golf

Beseda s týmem Buggyra Racing o účasti na Rally Dakar 2022

Hosté: Josef Macháček – 6x vítěz Rally Dakar a Tomáš Šíkola – palubní mechanik Tatry pilotované Ignacio Casalem. Před začátkem besedy bude k vidění i závodní Tatra Phoenix, která se letošního ročníku Rally Dakar účastnila a ve které Tomáš Šíkola závodil.

semilsko

◆ VYSOKÉ nad JIZEROU

železnobrodsko

◆ ŽELEZNÝ BROD –

Tento měsíc si připomínáme Květnové povstání a konec II. světové války. V této souvislosti bych rád zmínil nezištnou pomoc železnobrodských občanů vězňům z koncentračních táborů na Jablonecku.

Ve středu 9. května 1945 a den následující byly přiváženy nebo přicházely transporty Poláků, převážně z koncentračního tábora v Rýnovicích, který byl pobočkou kmenového tábora Gross-Rosen v dnešním Polsku. Tábor v Rýnovicích byl zřízen v listopadu roku 1944, přímo v areálu továrny FAB

(pobočka podniku Carl Zeiss Jena), kde pracovalo 500 mužů, především Poláků zatčených při varšavském povstání. Vedle mužského tábora byl v únoru 1945 zřízen izolovaný ženský židovský koncentrační tábor. Ženy sem byly evakuovány z pobočného tábora Gross-Rosen, Zillerthal-Erdmannsdorf. Šlo asi o 200 až 300 vězeňkyň.

V úterý 8. května 1945 byl tábor evakuován a všichni vězni schopni chůze byli strážným oddílem SS převedeni do Tanvaldu, kde došlo k jejich předání partyzánům a příslušníkům Červeného kříže. Osvobození vězni dále pokračovali do Železného Brodu.

Na pohodu
Májový koncert po klasiky
Od klasiky po muzikál

Sbor Dr. Karla Farského 7. května od 18 hodin

IVA HOUSOVÁ - zpěv
VÁCLAV MYSLIVEC - zpěv
FILIP MORAVEC - kytara
HANA FRIEDE - příčná flétna
MAGDALENA JAROŠOVÁ - klavír

Vysoké nad Jizerou Vysoká pražítina kávy Vstupné dobrovolné Občerstvení zajištěno

A decorative border of purple pansies surrounds the text.

První transport Poláků z Rýnovic byl přivezen 9. května, krátce po třinácté hodině. Následovaly další... František Sochor ve svém článku *Revoluční týden v Železném Brodě, 3. – 10. května 1945*, který vyšel v časopise *Beseda*, uvedl: „V 16:05 hod. dochází velký pěší transport polských vězňů z koncentračního tábora. Ti jsou v tak ubohém stavu, že musí být všichni v ošetřovně prohlédnuti lékařem a většinou ponecháni v ošetřování. Sestry Červeného kříže mají plné ruce práce...“

Zesláblí vězni byli umístěni v ošetřovně v Železném Brodě v úřední budově (dnešní internát v Těpeřské ulici), která byla k tomuto účelu připravena místními občany. Slavomíra Bohatová, dobrovolná zdravotnice, vzpomínala, že po odjezdu Němců, spolu s dalšími dobrovolníky, budovu uklidili pro vězně z koncentračního tábora. „Po úklidu, se začaly připravovat koupelny. Protože jich bylo málo, nosili sousedé vaničky i umyvadla, aby bylo nemocné v čem umývat. Každý se snažil pomoci. Pomáhaly nám dvě studované sestry. Byly potřeba léky a těmi vypomáhali lékaři i soukromé osoby, které je měli pro sebe. Nikdo neodmítl. I když nebyly všechny ženy sestrami, věděly, kde je jejich místo. Řídily se především příkazy lékařů. Ty, které mohly, vzaly si na starost jeden pokoj a střídaly se tam ve dne i v noci.“

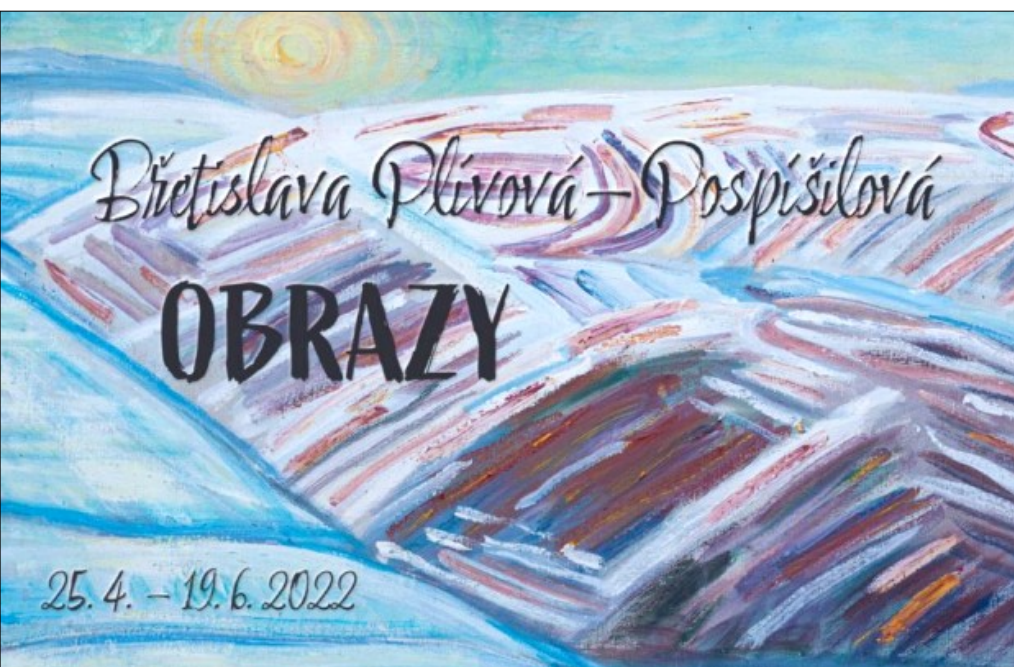
Dokud nebyla zřízena kuchyně, vařilo se jídlo v rodinách a jejich příslušníci ho nosili na ošetřovnu. Po jejím vybudování bylo potřeba lidí také na pomocné práce při kuchyni. Chlapci z Brodu doprovázeli přespolní dobrovolnice do jejich domovů. Kvůli nedostatečné kapacitě lůžek byli nemocní hospitalizováni nejen v ošetřovně v úřední budově, další byli posíláni na Poříč a někteří byli ubytováni v hotelu Cristal.

I přes poskytnutou péči však osmnáct osob dlouhodobým útrapám podlehl. Tito zemřelí byli pochováni ve společném hrobě nedaleko městského hřbitova a až na jaře roku 1948 byly jejich ostatky vyzdviženy a přeneseny na hřbitov.

/ David Řeřicha, pracovník muzea, Železnobrodský zpravodaj

♦ **ŽELEZNÝ BROD** – Do neděle 19. června bude v Muzeu a galerii DETESK probíhat výstava obrazů malířky Břetislavy Plívové-Pospíšilové.

Narodila se 14. 8. 1930 v Lomnici nad Popelkou jako prostřední ze tří děvčat, její mladší sestrou je filmová režisérka Věra Plívová-Šimková. Po ukončení jičínského gymnázia studovala malířství postupně na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě, na Akademii výtvarných umění v Praze a také na pražské Vysoké škole uměleckopřemyslové.

Žila v Chuchelně a atmosféra Pojizeří rozhodující mírou ovlivnila nejen její krajinářskou, ale i figurální tvorbu.

Břetislava Plívová-Pospíšilová zemřela 28. dubna 2008. Zanechala po sobě autentické dílo, expresivní výpověď o životě a světě, který ji obklopoval.

♦ **ŽELEZNÝ BROD** –

Městská galerie Vlastimila Rady
Železný Brod Rukopis tvaru

25. 6. 2022
výstava probíhá 4. 5. 16:00
17:00 so
pá 9:00
otevřeno po
Náměstí 3. května 1, 468 22 Železný Brod

Bára
Křivská
Lada
Semecká
Stanislav
Müller

Výstava bude zahájena 4. 5. 2022 v 17:00
Součástí vernisáže bude performance Stanislava Müllera
Mirror Man

◆ ŽELEZNÝ BROD –

DIVADELNÍ SPOLEK TYL ŽELEZNÝ BROD
UVEDE V MĚSTSKÉM DIVADLE V SOBOTU 7. KVĚTNA 2022
OD 19 HODIN HRU
ARNOŠTA GOLDFLAMA

DÁMSKÁ ŠATNA

VE HŘE VYSTOUPÍ
ŠTĚPÁNKA BOROVIČKOVÁ, KATEŘINA HARTLOVÁ, IVA KESNEROVÁ,
VERONIKA SVOBODOVÁ A OLDA HUDSKÝ
SPOLUPRACUJÍ NAĎA JANKOVÁ A MIREK HANKA
REŽÍRUJE TOMÁŠ KESNER

AUTORSKÁ PRÁVA KE HŘE SPRAVUJE SPOLEČNOST AURA PONT

◆ LOUŽNICE –

Zahájení sezóny 2022

sobota 7. KVĚTNA

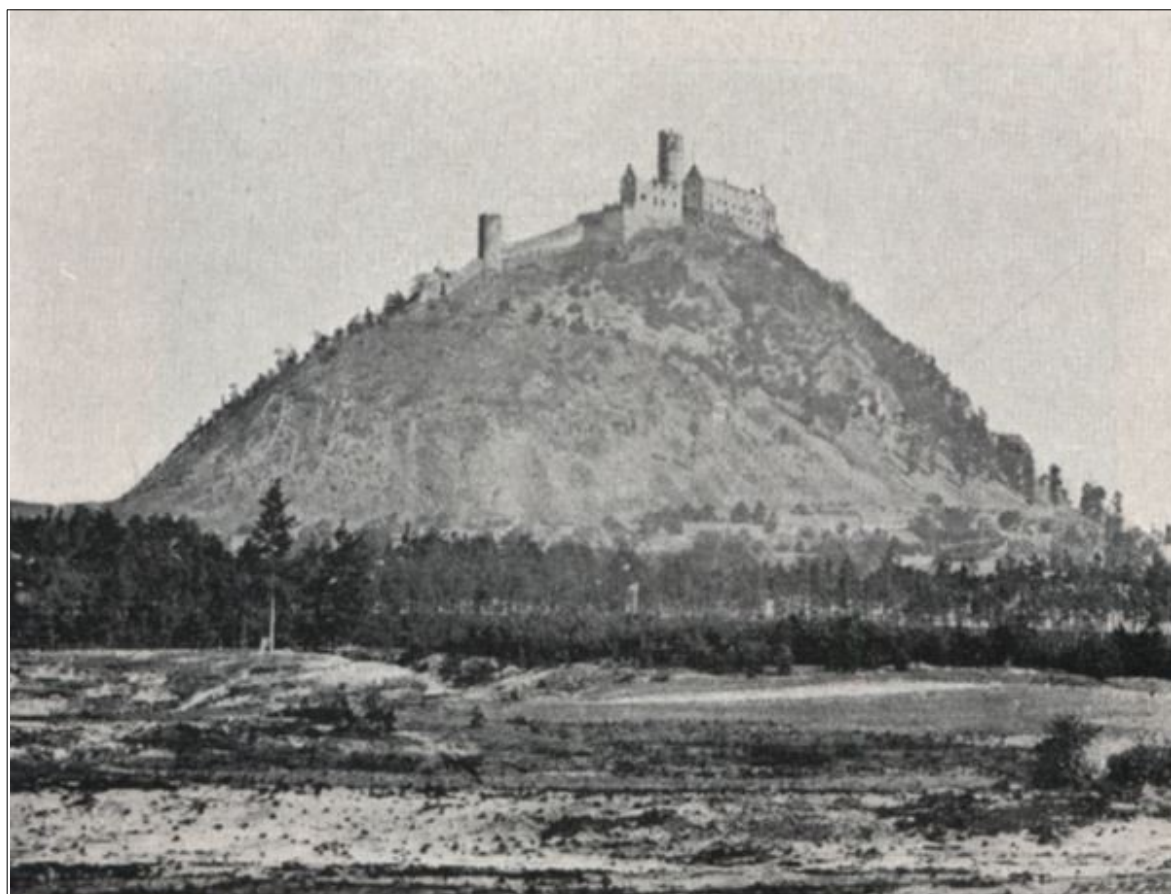
FEST 6ti KAPEL
PERSEID
ANARCHIA
HITMAKERS
O WAY
KRASNÁ PRÁCE
KRUIZE KONTROL

VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ
KOUPALIŠTĚ LOUŽNICE
(za nepříznivého počasí v sokolovně)

PROGRAM: MOTORKAŘSKÁ MŠE V ŽELEZNÉM BRODĚ NA MALÉM NÁMĚSTÍ OD 11 HODIN,
POTÉ SPANILÁ JÍZDA A OD 13 HODIN FEST

Kost, J. S., 1907, odesláno 1912

**Bezděz,
Album
pohledů
Pojizeří,**

Podkrkonoší a Podještědí, Václav Kudrnáč, Turnov, 1906

Hejnice, hotel Perun, foto z facebookového účtu „Všichni Čermáci“

**Rovensko pod Troskami se dřevěnou zvonící z r. 1630 a „rebelantskými zvony“.
Foto SAF Milan Drahoňovský. OPRESS Liberec. Tisk PC Grafik. Nedatováno**

♦ **JILEMNICE** – Ve čtvrtek 5. května od 17 hodin se bude konat odhalení pamětní desky herci Stanislavu Zindulkovi, v pátek 6. května odhalení pamětní desky Rudolfovi Kazdovi. Akce se koná v rámci Srazu rodáků a přátel města Jilemnice.

Stanislava Zindulku představovat netřeba, Rudolfa Kazdu připomenu medailonkem Jana Luštince z lednového *Zpravodaje města Jilemnice*.

Rudolf Kazda (1862 – 1929), vynikající organizátor jilemnického kulturního a sportovního života. Narodil se v domě čp. 103 v bývalém hostinci U Sevastopolu. (Dnes na jeho místě stojí školní jídelna.) Rodiče později zakoupili dům čp. 267 na rohu ulic Valdštejnské a V Domkách. Zde Kazda prožil podstatnou část svého aktivního života. Roku 1914 přešel majetek na Rudolfa. Po maturitě na hradeckém gymnáziu studoval na pražské technice obor chemie, ale pro nemoc rodičů musel školu opustit a věnovat se rodinnému obchodu provozovanému na náměstí v čp. 13. Záhy se stal jednatelem místního Sokola, později působil sedm let jako jeho starosta a zasloužil se o postavení sokolovny. Velmi se angažoval také v místním Klubu velocipedistů v Jilemnici. Podporoval organizovanou letní i zimní turistiku. Podílel se na založení *Českého krkonošského spolku SKI* (1895) a působil jako jeho první předseda. Cizí mu nebyly ani kulturní snahy. V ochotnickém spolku Kolár vystřídal místo garderobiéra, režiséra a předsedy. V čele ochotníků zůstal až do roku 1924. Zanedbatelné není ani jeho úsilí ve funkci předsedy okrašlovacího spolku.

Cenné jsou dodnes jeho sběry pro národopisnou výstavu v Jilemnici a posléze pro Národopisnou výstavu československou v Praze. Mnoho předmětů pak zůstalo ve sbírkách nově založeného muzea (později Krkonošského) a najít je tam můžeme dodnes. Deset let zasedal ve výboru občanské záložny. Zasadil se o zbudování krásné budovy na dnešním Tyršově náměstí a nad stavbou mu byl svěřen dozor. Jako předseda okrsku Národní jednoty severočeské vykonal velký kus práce pro rozvoj národního života v Krkonoších a spolupůsobil v úsilí o založení českého reálného gymnázia v Jilemnici. Určitou cenu si stále udržuje i jeho sedmidílný rukopisný popis Jilemnice. Vlastenecká i politická orientace jej zřejmě záhy přiblížila k jen o málo mladšímu MUDr. Vejnarovi, který v oblasti kultury i sportu patřil k nejaktivnějším osobnostem města spolu s Kazdou do okruhu zapálených vlastivědných pracovníků. Kazda jako dovedný kreslíř koloroval stovky Vejnarových diapozitivů, a pomáhal tak vytvářet soubor dnes nedocenitelné hodnoty. Společné zájmy sblížily MUDr. Vejnara s Kazdovou rodinou natolik, že si tu našel nevěstu – roku 1897 se oženil se sestrou Rudolfa Kazdy Emilií (*1874) a na čas se přestěhoval ke Kazdům do zmíněného příjmného měšťanského domu čp. 267 ve Valdštejnské ulici. (Jan Luštinec)

♦ **MŘÍČNÁ** – Z dubnového Zpravodaje města Jilemnice jsem se dozvěděl, že 16. dubna proběhlo v Mříčné kolaudační odpoledne při příležitosti rekonstrukce Lidového domu. Na fotografiích z archivu obce je Lidový dům v roce 1929, před rekonstrukcí v roce 2019 a po rekonstrukci.

rokytnicko

♦ FRANTIŠKOV, ROKYTNICE n/J – PARADEMARCHE

sobota 7. května, 20:30, Háskov, Františkov
Hoši z Bubence se přivalí i s nástrojema do hor. Tak přijďte pobejt!

vrchlabsko

♦ VRCHLABÍ – SOCHAŘSKÝ ROK V GALERII MORZIN

JIŘÍ KAČER – OBJEKTY – GRAFIKA

Zahájení výstavy: **13. května v 18 hodin**

v Galerii Morzin ve Vrchlabí

Kurátor výstavy: Ivan Neumann

Výstava: 13. května 2022 – 17. června 2022

Jako student kamenické školy v Hořovicích
měl Jiří Kačer možnost spolupracovat na

sochách Jana Hendrycha, zároveň se zde

udržovala wagnerovská tradice v zacházení
s přírodním tvarem kamene. Na AVU v Praze
se Kačer nejprve zabýval figurací, kde hledal
inspiraci u představitelů moderního

evropského sochařství. Další Kačerovy kroky za těžké normalizace směřovaly na
pražskou akademii, odkud v roce 1977 přestoupil do školy restaurování
kamenných plastik a sochařské produkce vedené Antonínem Niklem.

Kačerovy sochy respektují přírodní tvar, který bývá podtrhnut geometrickými
liniemi. Nestává se, aby jeho sochy překračovaly rozměry lidské postavy. Od
roku 1985 Kačer nazývá většinu svých děl Fragmenty.

Fragmenty jsou v dílech nositeli různých významů. Označují kus kamene jako
menší část horniny, který si člověk využil, aby ho opracoval. Charakteristickým
prvkem Kačerovy sochařské tvorby je pečlivé zpracování povrchu, při kterém
respektuje přírodní barvu a strukturu. (PULS)

♦ **VRCHLABÍ** – Snímkem Poslední závod,
uvedeným 24. března, bylo ve Vrchlabí
otevřeno nové digitální kino KARTONKA.
Do komorního sálu s novými křesly se vejde
cca 80 lidí. Rekonstruovaný prostor nabízí
pohodlný filmový zážitek se skvělým
zvukem. (PULS)

♦ **DOLNÍ BRANNÁ** – Muzeum lyžování v Dolní Branné je otevřeno.

Měl jsem příležitost být u slavnostního otevření expozice historie bílého sportu v Podkrkonoší, resp. Muzea lyžování v Dolní Branné. Nachází se v nejstarší zachovalé stavební památce obce, více než čtvrt tisíciletí staré roubence čp. 1. Přestavba objektu na dnešní podobu muzejního stavení o třech podlažích (včetně suterénu, dříve sklepa a chléva, který byl upraven do podoby muzejní kavárny) je věnována celoživotní sbírce skijáckých, sánkařských a bruslařských artefaktů, které s láskou a zájmem pečlivě shromáždil a opečovával kantor a trenér lyžařů, místní občan Aleš Suk.

Expozice ve shrnutí umožňuje náhled do vývoje zimních sportů a turistiky, představuje výrobky místních řemeslníků (kolářů, kovářů, ševců, sedlářů), jež překvapí unikátním a kouzelným provedením, a připomíná podmínky, ve kterých se zrodila mimořádná sportovní vítězství ve světových pohárech, na mistrovstvích světa a zimních olympijských hrách. Síň slávy s medailemi, poháry nebo dantesy představuje i výzbroj a ceny nejenom Bohumila Hanče, ale i současných krkonošských sportovců.

Chtěl bych poděkovat Aleši Sukovi a všem, kteří se spolupodíleli, protože Lyžařské muzeum v Roubence v Dolní Branné, to je nádhera. Každému vyprávím například o pravých lyžích mistra sportu Bohumila Hanče, které Aleš koupil ještě předtím, než věděl, že bude muzeum. Velmi zdařilé dílo, k výsledku gratuluji. Ať to frčí!

/ Jan Sobotka, starosta Vrchlabí, *PULS*

jičínsko

♦ **JIČÍN** – Jak už název výstavy *Tisíc vůní* napovídá, jarní výstava bude věnována výtvarnému motivu květin a květinovým zátiším ze sbírky Regionálního muzea a galerie v Jičíně.

Květiny, jejich krása, křehkost, různorodost, vůně, ale i pomíjivost od nepaměti fascinovaly člověka. S květinovými motivy se setkáváme téměř od počátku umělecké činnosti na všech kontinentech. Vznik zátiší jako samostatného uměleckého žánru se klade až na přelom

16. a 17. století, kdy se zátiší začala objevovat na uměleckém trhu. Ovšem jeho geneze je samozřejmě daleko starší, původ zobrazování „klidožití“, jak zní doslovný překlad německého nebo holandského výrazu pro zátiší, můžeme vysledovat již v období antiky. Umělci se od počátku snažili o maxi-mální nápodobu (imitaci) zobrazeného předmětu. Zvláště nizozemští mistři si zakládali na přesném zobrazení skutečnosti, především pak u květinových zátiší, květiny jsou zaznamenány s botanickou přesností. Obliba květinových zátiší vyvrcholila v 18. století, ale ani potom zájem o tato zobrazení neuvadala. Regionální muzeum a galerie v Jičíně ve své sbírce spravuje několik desítek děl s květinovým motivem a výstava „Tisíc vůní“ představí jejich reprezentativní výběr. Výstava ukáže tvorbu více než dvou desítek umělců a umělekyní několika generací. Všechna díla z naší květinové kolekce vznikla v průběhu dvacátého století, zejména v jeho první polovině. Na výstavě budou zastoupena díla Vincence Beneše, Tomáše Josefa Blažka, Cyrila Boudy, Františka Jiroudka, Otakara Kubína, Anny Mackové, Aloise Pitrmanna, Juliány Winterové Mezerové, Jana Slavíčka, Václava Špály, Josefa Váchala aj. Obrazy a grafiky budou doplněny vazbami živých květů.

/ Jana Schlesingerová, *Jičínský zpravodaj*

♦ **JIČÍN** – Historička PhDr. Eva Bílková se stala držitelkou Ceny města. Převzala ji z rukou starosty města Jičína Jana Malého ve čtvrtek 28. dubna v Porotním sále Valdštejnského zámku. Cena města je udělena osobnostem, které se mimořádným způsobem zasadily o prestiž města Jičína. Paní Bílková ji měla převzít již na konci roku 2020, ale z důvodu epidemie Covid-19 byl ceremoniál odložen a mohl se uskutečnit až nyní.

Paní Bílková je historička, archivářka, kronikářka města a především ochránkyně kulturních památek. Z jejího profesního života je patrně nejvíce známé dlouhodobé působení ve Starých Hradech předtím, než byla památka prodána do soukromých rukou. Paní Bílková podněcovala kulturní akce a oživení v zámku Staré Hrady. V letech 1973 až 2007 uspořádala Beseda Staré Hrady na 433 výstav a na 300 koncertů, pořadů a besed. Z mnoha hostů, kteří navštívili Staré Hrady, zmiňme Alfreda Strejčka nebo

Štěpána Raka. Druhý jmenovaný – profesor hry na kytaru, skladatel a vynálezce pětiprsté techniky hry na kytaru zvané Rakovo tremolo – byl na slavnostním ceremoniálu přítomen a zajistit hudební vystoupení. Bylo to velké překvapení pro paní Bílkovou a dárek od představitelů města Jičína. Nejen Štěpán Rak, ale i starosta města Jan Malý zmínili nynější události na Ukrajině a odsoudili ruskou agresi. Pan Rak připomněl, že oba jeho rodiče byli Ukrajinci. V letech 2008 - 2015 byla paní Bílková kronikářkou města Jičína. V roce 2008 byla také jmenována čestnou členkou *Pekařovy společnosti Českého ráje*. V roce 2015 získala Cenu Ď v kategorii Muzea, hrady, zámky a kulturní zařízení v ČR a ve stejném roce ji také ocenila Jičínská beseda. V neposlední řadě paní Bílková napsala řadu prací, jejichž výčet zde není možné postihnout. Co je ještě zásadnější, v paměti ji chová nesčetné množství studentů historie a soukromých badatelů, kteří sháněli podklady nebo radu pro své odborné práce.

/ Jan Jireš

mnichovohradištsko

♦ **MNICHOVO HRADIŠTĚ** – V Mnichově Hradišti začali s úpravami místa, kde 6. června slavnostně zprovozní bronzový vodotrysk Lidická růže. Na rohu ulic Lidická a Obránců míru byl vodotrysk ve tvaru lidické růže poprvé umístěn v roce 1984. Růži akademického sochaře Jaroslava Marka odsud v 90. letech zřejmě někdo odcizil. K letošnímu 80. výročí vyhlazení Lidic ji stejný autor díky částečně zachovanému sádrovému odlitku vytvořil znovu. Náklady na úpravu místa a zhotovení růže jsou zhruba 700 tisíc korun, na které městu přispěje několik sponzorů.

„Původní cena, kterou si sochař Marek z Trutnova účtoval v roce 1984, byla 35 tisíc Kč, dnes udělal kopii za 40 tisíc.

Vzhledem k tomu, že sám velmi stál o to, aby se růže na místo vrátila, realizoval repliku takřka za náklady,“ sdělil za Mnichovo Hradiště sdělil Martin Weiss, šéfredaktor městského zpravodaje Kamelot.

Marek našel původní

sádrové odlitky jednotlivých listů růže, které použil jako předlohu.

S úpravami místa, které zahrnují obnovu zeleně, výměnu chodníků a nový mobiliář, začalo město loni na podzim. Částečně na ně využívá recyklovaný materiál, například žulové desky z náměstí nebo žulové kostky z mozaikových chodníků.

„Nyní jsou už hotové zásahy na zeleni a rekonstruované chodníky v ulici Obránců míru. V parčíku se vyzdívá šachta pod vodotryskem,“ doplnil Weiss.

Na záhony město vysadí také růžové keře, které mu jako dar přislíbili z Růžového sadu míru a přátelství v Lidicích. Růže darované z Lidic vysázelo město už kolem původního bronzového vodotrysku v roce 1984. Ten byl špatně vybudován a z technických důvodů odpojen od přívodu vody, růži lidé poškodili a její části později zřejmě rozkradli. (Náš REGION – ČTK)

♦ **MNICHOVO HRADIŠTĚ** – V Galerii Konírna byla zahájena výstava Miroslava a Jana Frydrychových.

Miroslav Frydrych se narodil 16. října 1952 v Turnově. Svůj talent začal rozvíjet již v dětství, navštěvoval řadu výtvarných kroužků, například u profesorky

Budilové. V letech 1981–1983 studoval lidovou konzervatoř v Praze, výtvarný kurz pod vedením Josefa Kašpárka. Nyní žije a tvoří v Mnichově Hradišti, kde vznikla i převážná část jeho tvorby. Jeho hlavním inspiračním zdrojem je surrealismus.

Jan Frydrych se narodil 29. března 1950 v Mnichově Hradišti. Studoval v letech 1965–1969 SUPŠ Turnov u profesorů J. Marka (modelování, kresba, dějiny umění), L. Bergmana

(malba, kompozice) a Z. Suka (kresba, typografie).

Galerie Konírna je otevřena vždy ve středu (15-17 h) a v sobotu (9-11).

/ Petr Novák, Mnichovohradištsko.cz

♦ **BOSEŇ** – Boseňská hospůdka Ve škole má nového provozovatele. V sobotu 30. dubna v 11 hodin se po sedmi měsících opět otevřela návštěvníkům.

Na čepu je svijanské a klášterské pivo a cider, v další nabídce nealkoholické nápoje, káva čaj a něco na chuť. Plánovaná otevírací doba:

- PO+ÚT: zavřeno
- ST: 16.00–21.00
- ČT: 16.00–21.00
- PÁ: 16.00–23.00
- SO: 11.00–23.00
- NE: 11.00–21.00

/ Petr Novák, Mnichovohradištsko.cz

jablonecko

♦ Jablonecké kulturní tipy

6/5IVAN HLAS TRIO

Klub Na Rampě 20 hodin

10/5

Ondřej Havelka & jeho Melody Makers

Městské divadlo, 19 hodin

koncertní show Swing nylonového věku

11/5

Smrt obchodního cestujícího

Městské divadlo, 19 hodin

nejslavnější drama Arthura Millera

v podání *Divadla ABC Praha*

12/5

Přijel vlak

kulturní prostor nazdar, 18 hodin

autorský večer členů a přátel Libereckého autorského kruhu,

vystoupí: básník Pavel Novotný, prozaik Štěpán Kučera, písničkář Karel

Pazdera

večerem provede Martin Trdla

Jitka Zelenková – narozeninový koncert

Městské divadlo, 19 hodin

EUROCENTRUM
Jablonec nad Nisou

- 9. 5. Miroslav Donutil – Na kus řeči
- 13. 5. Ladybirds – křest alba
- 9. 6. Laco Deczi & Celula New York
- 15. 6. Radůza s kapelou
- 24. 6. Krucipůsk
- 26. 6. Orchester Rudy Janovského

♦ Správa železnic informuje o nepřetržité výluce na železniční trati č. 036 Liberec - Harrachov - Szklarska Poręba Górna, která bude probíhat v úseku Smržovka - Tanvald až 3. července 2022 do 23:59 hod.

(Výluka ve stejném úseku bude pokračovat také ve dnech 4. až 10. července 2022, pro tuto výluku bude vydán zvláštní výlukový jízdní řád později.)

Účelem výluky je rekonstrukce silničního mostu v Luční ulici ve Smržovce.

Dopravce České dráhy, a. s. musí přistoupit k následujícím opatřením:

Všechny vlaky budou nahrazeny náhradní autobusovou dopravou

úseku Smržovka - Tanvald a opačně v časech dle výlukového jízdního řádu.

Některé spoje budou nahrazeny také v úseku Tanvald - Desná / Desná-Riedlova vila a opačně.

Po dobu výluk nebude v úseku s náhradní autobusovou dopravou zajištěna přeprava spoluzavazadel, přeprava kočárků bude možná pouze do vyčerpání kapacity autobusu náhradní dopravy. (Jiří Holub, České dráhy, OŘOD Střed)

♦ **SMRŽOVKA** – Renovace britského tanku Cromwell započala v Muzeu obrněné techniky ve Smržovce i s přispěním prvních letošních dobrovolníků.

V uplynulých dnech byly demontovány boční pancíře, za kterými se nacházejí tlumiče a kyvná ramena.

Renovací procházející

Cromwell sloužil

u Československé samostatné

obrněné brigády a zúčastnil

se bojů u francouzského

přístavního města Dunkerque

v letech 1944-45.

Po válce byl zařazen do ČSLA

a po několika letech byl

odstaven do dolů v Orlo-vé, kde sloužil jako důlní jeřáb. V roce 2006 byl

transportován do muzea ve Smržovce. „Na rekonstrukci tanku Cromwell

potřebujeme nějaké tři miliony korun, možná více. A musíme si na ni najít tisíce

hodin. Tenhle tank za to ale stojí,“ uvedl zakladatel muzea Jaroslav Janoušek.

(Jablonecký deník, Loužnický zpravodaj)

♦ **Ukrajinské kulturní dědictví ukazuje výběr ze sbírky Oblastní galerie Liberec**

Ukrajina, to není jen druhý nejrozlehlejší stát v Evropě, ale také země se staletou kulturou a dávnými historickými vazbami na české země. Ve 20. století se stala významným bojištěm dvou světových válek, utrpěla jedny z nejstrašlivějších ztrát a nyní se její tragédie znovu opakuje.

Proto se Oblastní galerie Liberec rozhodla Ukrajině věnovat komorní výstavu, založenou na vlastních sbírkových předmětech. Akcentuje tak méně známé, ale zajímavé kulturní a historické vazby, které nás s touto zemí spojují.

„Autoři výstavy nám dokázali přiblížit Ukrajinu z trochu jiného úhlu, než jak ji vidíme dnes a denně v médiích. Jistě se shodneme, že vystavená díla se tak stávají pomyslným střípkem naděje na návrat míru,“ uvedla náměstkyně hejtmana Květa Vinklátová.

Pozoruhodný konvolut tří ocelorytin z konce první poloviny 19. století pochází z produkce Meyerova nakladatelství *Bibliographisches Institut*. Anonymní grafické listy zachycují podobu Kyjeva nebo Oděsy kolem roku 1840 jako vizi exotické, vzdálené země s nesporným kouzlem. Ve stejném duchu se nese i podstatně rozměrnější grafický list Jamese Harfielda Kernota z roku 1853, nazvaný *Citadela a monastýr v Kyjevě*. Tato díla jsou vzácná tím, že zachovávají, byť v idealizované formě, podobu významných ukrajinských lokalit dříve, než byl jejich vzhled drasticky pozměněn dvěma světovými válkami. Navíc získáváme prostřednictvím těchto grafických listů jedinečnou příležitost vidět, jakýma očima nahlíželi naši předkové na svět, který je obklopoval.

„Výstava symbolicky připomíná dva důležité momenty, kulturní i duchovní odkaz Ukrajiny,“ řekl ředitel Oblastní galerie Liberec Pavel Hlubuček.

„Kulturní odkaz je symbolicky zastoupen Kyjevem a jeho významnými památkami, které jsou od roku 1990 zapsány na Seznamu světového dědictví UNESCO. Duchovní rozměr je po staletí zpřítomněn v osobnosti sv. Antonína Pečerského, pravoslavného mnicha, jehož ostatky jsou uloženy v kryptě Kyjevskopečerské lávry, jejíž unikátní

vyobrazení lze též spatřit na naší výstavě.“

Z hlediska českého moderního umění a současně moderních politických vazeb meziválečného Československa a Ukrajiny je nejzajímavějším dílem výstavy nevelká olejomalba Františka Foltýna Podkarpatská Rus, která pochází z roku 1922. Tento zářivě barevný obraz je součástí okouzlení, které pro českou kulturní elitu představovaly cesty do nejvýchodnějšího regionu tehdejšího československého státu. Podkarpatská Rus nebo také Zakarpatská Ukrajina inspirovala v tomto období řadu vynikajících literárních děl autorů, z nichž nejznámějšími jsou Karel Čapek nebo Ivan Olbracht. Foltýnův obraz zůstává jejich výtvarným protějškem. Na počátku 20. let minulého století přijal František Foltýn (1891 – 1976) pozvání legendárního ředitele košického muzea

Josefa Poláka a vytvořil na východním Slovensku a na Podkarpatské Rusi celou škálu svých nejvýznamnějších děl. Podkarpatská Rus ze sbírky OGL je jejich víc než reprezentativním příkladem.

Posláním výstavy je také apel na to, že hodnoty kulturního dědictví všech národů by i v případě válečného konfliktu měly být pro budoucnost zachovány, k čemuž směřuje tzv. Haagská úmluva z roku 1954. Tehdejší Československo bylo jednou z prvních zemí, které k ní přistoupily.

Česká muzea a galerie nyní vyvíjejí úsilí, jak zasažené Ukrajině pomoci i v oblasti péče o kulturní dědictví. Konkrétní pomoc je směřována zejména do oblasti poskytování ochranného materiálu i péče o konkrétní zasažené kulturní statky.

Oblastní galerie Liberec se k této pomoci též připojuje. Kromě materiální pomoci se ve spolupráci s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci bude podílet na uspořádání kulturního programu pro Ukrajinský klub, který se uskuteční v měsíci květnu a ve spolupráci s irskými partnery připravuje hostování pro ukrajinské umělce. Galerie také poskytuje volný vstup pro ukrajinské běžence, a to až do konce srpna 2022.

Zdroje: Oblastní galerie Liberec + Jan Mikulička, Liberecký kraj

♦ Unikátní výstavu fotografií a předmětů ze sportovní kariéry naší nejúspěšnější olympioničky Věry Čáslavské k jejím nedožitým 80. narozeninám připravili pořadatelé ze spolku Sportfilm. Uskuteční se v liberecké Malé výstavní síni **od 3. května** do 26. června.

Na výstavu přišel na jednání libereckých zastupitelů osobně pozvat Jakub Bažant, redaktor České televize a autor výstavy o úspěšné české olympioničce a statečné ženě. „Uvidíte, co jste ještě vidět nemohli, protože to dosud nikdy nikde nebylo vystaveno,“ avizoval Bažant a vypočetl, že kromě medailí a samurajského meče budou v expozici k vidění i obrazy, které Čáslavská namalovala

v době, kdy jí zakázali trénovat. Chybět nebudou ani kroniky, které slavné sportovkyni vedly dvě její skalní obdivovatelky z Liberce.

Výstava o Věře Čáslavské je součástí projektu Mezinárodního festivalu sportovních filmů Sportfilm, který se koná v Liberci již čtvrtstoletí a v posledních letech probíhá formou celoročního programu. V minulosti byl festival určen pro užší skupinu sportovních příznivců, jeho brány se však již po dva roky otevřely světu a hlavně on-line. Filmoví fanoušci měli možnost shlédnout on-line a zdarma výběr soutěžních snímků formou domácího kina.

Festival má již třetím rokem drží nový směr multisportovně kulturní události, která prezentuje Liberec jako hlavní město sportu. Sportfilm nabízí kromě snímků i sportovní akce.

Na výstavě *VĚRA ČÁSLAVSKÁ* uvidíte fotografie, videa, olympijské medaile a další sportovní artefakty naší nejúspěšnější olympioničky.

(lo + Renata Balašová, ředitelka festivalu)

♦ Vernisáž výstavy Příběhů 20. století z Liberce a Libereckého kraje se uskuteční 5. května v ulici 5. května vedle kavárny CrossCaffe v 17:30 hodin.

Velkoformátová výstava zde bude k vidění do 27. května 2022. Zastavte se a začtěte do několika příběhů města, ve kterém žijeme.

Ikonická fotografie, Liberec, srpen 1968. Pamětnicí tehdejších událostí je paní Petra Erbanová

Za finanční podpory statutárního města Liberec, Libereckého kraje, Nadačního fondu Severočeská voda a dalších partnerů mohla vzniknout unikátní výstava, která loňský podzim putovala z Hejnic, přes Hrádek nad Nisou až do Turnova. 5. května, v tento významný den, kdy si připomínáme Květnové povstání českého lidu proti nacistické agresi, přijíždí expozice do Liberce. Návštěvníci mohou díky této výstavě nahlédnout silné momenty 20. století očima těch, kteří

je prožívali na vlastní kůži. Přijďte si společně s námi a pamětníky připomenout paměť Liberce v minulém století.

Vzpomínky pamětníků nám přibližují období druhé světové války, proměny Liberce spojené s vysídlením německého obyvatelstva a dosídlením pohraničí, příběhy poválečné naděje i zklamání po roce 1948, pro Liberec tragický rok 1968, ale i příběhy nové naděje na život ve svobodné zemi po roce 1989.

Život na ruby obrátila druhá světová válka Pavlu Jelínkovi, který pochází ze smíšené rodiny. Tatínek byl katolík, maminka židovka. Díky souhře mnoha šťastných událostí rodina pamětníka válku přežila. Mnozí další rodinní příslušníci a přátelé takové štěstí neměli. Pavel Jelínek tak do Liberce přivedl tradici Kamenů zmizelých (tzv. Stolpersteinů), o které kolemjdoucí „pohledem zakopávají“ a připomínají si tím zmizelé obyvatele města. Jeden z prvních ve městě umístěných patří právě pamětníkově babičce Josefíně.

V srdcích mnohých zbyla po druhé světové válce jen prázdnota, zloba a nenávisť, která si nevybírá a ve snaze vinu potrestat, trestá i nevinné. Takový příběh se váže k životu paní Ingrid Petříkové. Ta přišla při divokém odsunu o své prarodiče, kteří nepřežili poválečný pochod smrti. O život přišli i dva její starší bratři, kteří u prarodičů na Moravě vyrůstali. Jednoho se však opět díky šťastné náhodě podařilo zhruba po deseti letech nalézt a znovu se shledali. O mladším bratru Janovi však dodnes nemá žádné zprávy. „Určitě získal jiné jméno a také se dostal do nějaké rodiny. Snad se měl dobře,“ stále doufá paní Ingrid.

Libercem výrazně rezonuje i rok 1968, v dnešní době se ozývá tato vzpomínka obzvláště hlasitě. Spojuje také další tři pamětnické příběhy.

Petra Erbanová šla časně ráno do práce v centru Liberce tak jako každý jiný den. „U radnice byla velká spousta lidí. Křičeli, nadávali, hrozili pěstmi. Několik lidí házelo z lešení na projíždějící tanky rajčata. Nikdo se ale nechoval násilně,“ vzpomíná. Dva vojáci z jednoho tanku zahájili střelbu: „Chtěla jsem tam odsud utéci, ale najednou jsem spadla. (...) Vstala jsem a zase jsem spadla. Koukla jsem se na nohu a z ní řičela krev. Měla jsem roztržené lýtko, nemohla jsem se postavit. Noha byla jako kus hadru.“

Na cestě do práce byl v to středeční ráno i Petr Šída. I on byl v nesprávný čas na nesprávném místě. I on byl těžce raněn. Přežil díky štěstí a píli libereckých lékařů. Následky zranění na těle pociťuje dodnes. Mohl nám však svůj příběh odvyprávět a vy se s ním můžete společně s dalšími seznámit na webu

www.pametnaroda.cz

Neuvěřitelný příběh přibližuje životní peripetie Jana Šolce. 21. srpna 1968 byl na náměstí, když začala střelba. Se ženou se jim podařilo schovat na stejném místě, kam se ukryl ještě další mladík. „No a ten mladej chlap, co tam stál opodál, najednou povídá: ‚No ale oni už nestřílej.‘ Tak se šel podívat ven a zjistil, že lidi už vstávají, ty tanky jedou dál a je klid. Vrátil se a to byl Václav Havel.“ Vzpomíná pamětník. Stejné názory vedly oba muže k vzájemné úctě a přátelství, jež později vyústilo ve spolupráci až na Hradě.

Šestou libereckou pamětnicí je Věra Vohlídalová, která se narodila v roce 1942

v Londýně, kam se její rodiče uchýlili před nacisty. Do Čech se rodina vrátila až po válce. Maminka paní Vohlídalové byla Němka, a tak malá Věra mluvila i německy. I ona jako pětiletá pocítila poválečnou nenávist. Rok 1968 prožívali doma angažovaně, mnohé věci nebyly jednoduché. Pamětníci však na jejích cestách životem provázelo přesvědčení: „Když máš myšlenku, nějaké svoje chtění, a jsi-li přesvědčená, že je to správné a opravdu to chceš, neustupuj. Mou zkušeností je, že cíl se vždy splní, když se z cesty nesejde. Ta cesta nemusí být rovná.“ A tak se zrodila knihovna s židovskou modlitebnou – Stavba smíření. Historie se opakuje, je-li zapomenuta. Paměť národa nám připomíná výrazné momenty 20. století a společně dnes píšeme dějiny 21. století.

„Posláním neziskové organizace Post Bellum je nejen zaznamenat, ale také atraktivním způsobem zprostředkovat příběhy 20. století, které podávají svědectví o naší moderní historii. Začtete se do vyprávění deseti pamětníků z Libereckého kraje natočených v projektu Paměti národa. Jejich osobní výpovědi nám přibližují naše město tak, jak ho již mnozí neznáme a nikdy nepoznáme,“ uvádí v nové v publikaci *Příběhy 20. století z Liberce* Michaela Pavlátová, ředitelka Paměti národa Severní Čechy. Přijďte se začíst do pamětí Liberce.

/ Nina Doubková, Postbellum.cz

♦ **Vstup do Severočeského muzea v Liberci zůstane zatím do konce roku zdarma, původně měl experiment v sobotu 30. dubna skončit. Návštěvníků ale přibýlo a lidé se do expozic vracejí, zatím proto bezplatný vstup zůstane, návštěvníci budou platit za komentované prohlídky nebo doprovodný program** Vstup zdarma zavedla krajská příspěvková organizace loni v květnu, kdy se po téměř tříleté rekonstrukci Severočeské muzeum otevřelo veřejnosti. Model se osvědčil, za osm měsíců do konce loňského roku novými expozicemi o přírodě Jizerských hor, regionálních dějinách Liberce nebo o uměleckých řemeslech Evropy prošlo 28.900 návštěvníků, což byl rekord.

Na dobrovolném vstupném loni muzeum za osm měsíců vybralo 526.000 korun, dalších 250.000 Kč vydělalo na doprovodných programech, komentovaných prohlídkách a prodeji vstupenek na muzejní věž. Podle ředitele muzea Jiřího Křížka zájem neopadá ani v letošním roce. „Od ledna do konce března jsme na dobrovolném vstupném inkasovali nějakých 300.000 korun, což v dobách před uzavřením bylo třeba za celý rok,“ řekl Křížek. (Náš REGION – ČTK)

♦ ***Venezuelská příroda aneb Vzácné dokumenty z nyní nepřístupné země.*** Tak se jmenuje přírodovědecká výstava, kterou je možno vidět v Botanické zahradě v Liberci.

„Květena Venezuely je jedna z nejbohatších na této planetě. Návštěvníci se seznámí například se starčekem fialovým, bublinatkou záhadnou či bublinatkou Campbellovou, případně se dozví, co to jsou roraimské „zahrádky“. Všechny představené druhy jsou přesně botanicky pojmenovány a doprovázejí je komentáře o jejich životě v přírodě,“ uvedl ředitel botanické zahrady Miloslav Studnička.

Vše bude k vidění na 44 panelech, které obsahují 96 originálních fotografií. Některé snímky zachycují vynikající botanické vzácnosti, které se vyskytují

výhradně ve Venezuele. Výstava je doplněna o čtyřicetiminutový film a speciální botanickou literaturu o Venezuele.

„Tím nejpřitažlivějším v botanické zahradě jsou samozřejmě živé rostliny. Nicméně vzdělávání, například skrze výstavy, je také jednou z jejích důležitých činností,“ dodala Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Výstava bude k vidění ve výstavním pavilonu při administrativní budově.

/ Jan Mikulička

liberecký kraj

♦ Policisté zasahovali v autoškolách na Liberecku.

Policisté v Libereckém kraji zasahovali od úterního rána v autoškolách, zadrželi pět lidí. Jsou mezi nimi jak pracovníci autoškol, tak zkušební komisaři. Podle policejního mluvčího Vojtěcha Robovského vydávali potvrzení o vykonání zkoušek odborné způsobilosti, které jsou potřebné k získání řidičského oprávnění, přestože je žadatelé neabsolvovali. V případě odsouzení zadrženým hrozí tresty od tří do deseti let vězení.

Policie podle Robovského zasahovala v úterý ráno nejen v Jablonci nad Nisou, ale i na dalších místech v Libereckém kraji. „Policejní akce souvisí s prověřováním trestné činnosti, kterou jsme kvalifikovali jako zvlášť závažné zločiny přijetí úplatku a zneužití pravomoci úřední osoby,“ dodal krajský policejní mluvčí. Policie nasadila podle něj do akce několik desítek policistů. „Do akce byla nasazena také zásahová jednotka, zejména pak z důvodu zadržení jednoho z pětice podezřelých, který je vlastníkem zbrojního průkazu a držitelem střelných zbraní,“ uvedl na webu policie Robovský.

Podle Robovského zadržela policie pět podezřelých z řad provozovatelů nebo majitelů autoškol a zkušebních komisařů. „Provedli jsme několik domovních prohlídek spolu s prohlídkami nebytových prostor. Kromě jiného jsme zasahovali také v budově městského úřadu v Tanvaldu. V rámci spolupráce jsme požádali naše kolegy i v dalších krajích České republiky o součinnost, zejména při vytěžování důležitých svědků k případům fiktivně vydávaných potvrzení o vykonání zkoušek odborné způsobilosti potřebných k získání řidičského průkazu,“ dodal policejní mluvčí.

Tanvaldský starosta Vladimír Vyhnálek nechtěl policejní zátah s odkazem na mlčenlivost komentovat. Případ zatím nechtěl komentovat ani místopředseda Asociace autoškol Jiří Novotný, uvedl, že mu chybí informace.

(Náš REGION – ČTK)

♦ **Novela stavebního zákona, kterou představilo Ministerstvo pro místní rozvoj, počítá se zrušením 15 stavebních úřadů v Libereckém kraji. Nyní jich je v regionu 35. Liberecký kraj s návrhem nesouhlasí a vyzývá vládu České republiky, Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky, aby zachovaly dosavadní síť 615 obecních úřadů v celé České republice s podmín-**

kou, aby z důvodu zastupitelnosti obecní úřad na každém místě disponoval minimálně dvěma odbornými pracovníky. Výzvu dnes schválili krajští zastupitelé. Pro bylo 39 z 43 přítomných, 1 byl proti a 3 se zdrželi hlasování. „Plánovaná novelizace stavebního zákona je v současné navrhované podobě, kdy ještě není připravená digitalizace, velice předčasná. Apelujeme proto na vládu a členy parlamentu, aby návrh zákona přehodnotili a stavební úřady v obcích zachovali s minimálně dvěma odbornými pracovníky pro každý obecní úřad, a to alespoň do konce roku 2024. Nejdřív by mělo novelou zákona dojít ke zjednodušení procesu stavebního řízení, jeho urychlení a zavedení digitalizace a až poté by se měla řešit otázka počtu stavebních úřadů na obcích,“ uvedl hejtman Martin Půta.

Liberecký kraj ve výzvě zároveň konstatuje, že zachování dosavadní sítě 615 obecních úřadů v obcích plně odpovídá programovému prohlášení vlády, které doslova uvádí: „Zachováme stavební úřady na místní úrovni, kde rozhodují se znalostí prostředí“. Stejně tvrzení stojí v povolební koaliční smlouvě pětikoalice. Vláda České republiky předložila do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky návrh novely stavebního zákona, který plánuje zrušit téměř 40 % stavebních úřadů v obcích (z 615 zachovává 371 a ruší 244). V případě Libereckého kraje pak ruší bezmála 43 % stavebních úřadů (z 35 zachovává 20 a 15 ruší).

náš jubilant

♦ Jan Morávek

V měsíci květnu si připomeneme osobnost českého archiváře a historika Jana Morávka, od jehož narození uplynulo v květnu 2022 již 135 let. Narodil se v Jičíně **9. května 1887**. Prožil zde své dětství i školní léta. Studoval na zdejším gymnáziu, kde v roce 1905 maturoval. Poté pokračoval ve studiu na univerzitách v Praze, kde studoval na filozofické fakultě historii a ve Vídni, kde se v letech 1909-1910 stal externím členem Ústavu pro rakouský dějepis. V roce 1910 získal na pražské univerzitě titul doktora filozofie. V době vídeňského pobytu se prohloubily jeho znalosti archivnictví. V roce 1912 obdržel stipendium českého Zemského výboru a odjel studovat historické prameny k dějinám papežství do vatikánského archivu do Říma.

V době svých pražských studií se poznal s historikem Zdeňkem Wirthem, se kterým ho pojila, mimo jiné, i láska k rodnému kraji. Spolupracoval s ním na vydávání soupisů historických a uměleckých památek Čech. Stal se jeho lokálním spolupracovníkem pro oblast Jičínska. Proto také trávil mnoho pracovního času v rodném městě. Přibližně od roku 1907 začal se sepisováním uměleckých památek v nejbližším okolí Jičína a s pořizováním fotografické dokumentace.

Pomáhal mu další jičínský rodák, profesor Antonín Martínek. Výsledkem měla být kniha *Soupis uměleckých a historických památek v jičínském politickém okrese*. Bohužel, práce na knize zastavilo vypuknutí první světové války. Po skončení války přijal místo na Ministerstvu školství a národní osvěty v Praze, kde se věnoval hlavně archivnictví. V letech 1918–19 se podílel na vyhledání, rozdělení a vrácení spisů, uložených v císařských archivech ve Vídni, zpět do Prahy. Díky němu se zpět do českých archivů dostaly písemné památky a dokumenty, potřebné nejen pro fungování a chod nového státu, ale i archiválie mající trvalou historickou hodnotu. Od roku 1920 pracoval jako archivář Pražského hradu, kde do roku 1948 působil jako vedoucí a v letech 1948–60 jako technický poradce. Byl také předsedou České archivní společnosti.

Rozsah jeho práce byl opravdu velký. Napsal velké množství historických studií, přispíval do různých dobových periodik. Z jeho historických prací uveďme alespoň studie *Pražský hrad* (1929), *Letohrádek a obora Hvězda* (1933), *Dílo Matyáše Brauna na hradě pražském* (1937), *Pražský hrad v renesanci a baroku* (1947), nebo *Průvodce pražským hradem* (1951). Ve své rozsáhlé literární činnosti nezapomínal ani

na své rodné město. Zabýval se např. okolnostmi obnovení gymnázia na počátku 19. století ve studii nazvané *K pokusům o obnovení jičínského gymnasia v letech 1795–1807*. Se Zdeňkem Wirthem pak oživil valdštejnskou tematiku obsáhlou prací o přestavbě města v letech 1623–1634 dílem *Valdštejnův Jičín*.

Většina historických studií Jana Morávka byla již digitalizována a všechny tyto práce jsou přístupné na stránkách národní digitální knihovny www.ndk.cz.

V regionálním fondu Knihovny Václava Čtvrťka v Jičíně se můžete seznámit s oběma jičínskými historickými pracemi. Ve sborníku *Památník Lepařova gymnázia* z roku 1933 je zahrnuta studie o obnově gymnázia a ve fondu

Manželé Menclovi, Jan Morávek, Čeněk Musil a další v přátelském posezení na hradě Pařez, nedatováno. (př. č. 8504). Fotoarchiv RMAG

knihovny se také nachází ke studiu a k nahlédnutí monografie Valdštejnův Jičín, vydaná v roce 1946.

/ Iva Rodrová, *Jičínský zpravodaj*; foto Historický ústav ČSAV

pozdní sběr

♦ Semilská nemocnice se dočká nové rehabilitace a dalších úprav.

Díky rekonstrukci nyní prázdného, tzv. Bílého pavilonu vznikne v semilské nemocnici odborný léčebný ústav se zaměřením na rehabilitaci. V semilském areálu jsou plánované i další rekonstrukce v celkové hodnotě 250 milionů korun.

„Úplné nebo částečné rekonstrukce se postupně dočkají všechny pavilony. Největší stavební akcí je nyní oprava tzv. Bílého pavilonu, kde vyroste odborný léčebný ústav pro rehabilitaci. Jsem za to upřímně rád, jelikož podobná instituce v Libereckém kraji prozatím chyběla. Pacienti nyní musí k následné rehabilitaci cestovat do jiných měst a obcí, jako jsou Hostinné nebo Lázně Bělohrad,“ uvedl Vladimír

Richter, člen rady kraje pro resort zdravotnictví.

Doposud měl Liberecký kraj v přepočtu na 100 tisíc obyvatel málo rehabilitačních lůžek oproti celorepublikovému průměru. Zrekonstruovaný Bílý pavilon v Semilech bude mít kapacitu 46 lůžek následné rehabilitace a 23 lůžek pro časovou rehabilitaci.

„Chtěl bych zdůraznit, že kapacita současných 75 lůžek následné ústavní péče a celý rozsah ambulantních služeb zůstane zachován. Stávající oddělení ortopedie máme pak v plánu přesunout do Jilemnice,“ dodal radní Richter. Rehabilitační péče bude zaměřena na celkové spektrum všech možných diagnóz. Poslouží pacientům s potřebou rehabilitace pohybového aparátu nejen po plánovaných ortopedických výkonech, ale především pacientům s neurologickými diagnózami.

V semilském areálu jsou plánované opravy v celkové hodnotě 250 milionů korun. Zahrnují především komplexní rekonstrukci Bílého pavilonu, rozsáhlou rekonstrukci Nového pavilonu a částečnou změnu v Hlavním pavilonu. Vedení Masarykovy městské nemocnice plánuje financování projektů z prostředků dotací Evropské unie, ale i z vlastního úvěru a příspěvku od akcionářů.

V přízemí vzniknou například moderní rehabilitační ambulance, první patro bude sloužit pro robotickou, digitální i klasickou rehabilitaci hospitalizovaných pacientů. Součástí modernizace semilského areálu je i přestěhování klinických laboratoří s významným důrazem na rozvoj mikrobiologie. Nově vzniknou centrální šatny pro zaměstnance v Bílém i Novém pavilonu. (Filip Trdla)

♦ **LOMNICE n/P** – V okamžiku, kdy jsem přibyl do Lomnice, už se na Husově náměstí vesele kutalo. Firma ERMO Hradec Králové tu vyměňuje plynovod.

Od začátku května budou také probíhat práce na další etapě sanace suterénních prostor městského muzea a to na čelní straně budovy směrem do náměstí, dozvěděl jsem se z nového vydání *Lomnických novin*.

Předmětem prací na budově bude postupná demontáž obou schodišť, odkování suterénní stěny, její podříznutí, zaizolování stěny pod terénem a výstavba nových schodišť. Stavbu provádí firma Complet San Liberec, cena díla je 5,127 milionu včetně daně. Na financování bude využita dotace ministerstva kultury, dotace z kraje a také odměna za krajské vítězství v soutěži Historické město roku v celkové výši 1,64 milionu.

(zdroj Zdeněk Rajm, místostarosta, *Lomnické noviny*)

♦ **LOMNICE n/P** – V nedožitých 80 letech zemřel 8. března Petr Luniaczek. „Pan Luniaczek miloval staré roubenky, domy městských památkových zón, pískovcové sochy, smírčí kříže, boží muka; vše, co bylo nějakým způsobem spjato se životem v dobách minulých,“ vzpomíná Marie Kynčlová na stránkách *Lomnických novin*. „V kronikách vyhledával informace o době výstavby, o „rukopisu“ tesařů a truhlářů, seznamoval čtenáře a turisty se starými výrazy, spojenými s lidovou architekturou. Byl nejen vášnivým turistou, ale i amatérským fotografem. Veškeré své „úlovky“ pečlivě zpracovával do několika publikací, které pak vlastním nákladem vydával. Vytvořil tak vlastně podrobné turistické průvodce, ve které nezůstala žádná zajímavost místa opomenuta.“ (zdroj Marie Kynčlová, *Lomnické noviny*)

... a vyšlo nové **sorry**

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaje*